

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی - مذاکرات مجلس سنا
اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخشنامه ها - آکبه های رسمی و قانونی سؤالات

شماره ۱۶۷۱

۴ شنبه ۲۴ آبان ماه ۱۳۲۹

سال ششم

شماره مسلسل ۷۹

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

۴ - بیانات قبل از دستور آقایان

اردلان - دکتر بقائی - آزاد - عامری
اردلان - متأسفانه چند جلسه است که مجلس

شورای ملی بمناسبت اختلاف نظریکه راجع بگزارش کمیسیون معترم دادگستری در بین آقایان موجود است عملاً تشکیل نمیشود و من شخصاً که يك نماینده هستم بسیار از این پیش آمد متأسر هستم (صحیح است) ما در ظرف این مدت ده دوازده روز باقید صریحی که در نظامنامه هست که اگر بودجه را مطرح بکنیم باید هر روز متوالی بنشینیم و روزی پنج ساعت هم حد اقل کار بکنیم میتوانستیم در ظرف این مدت بودجه کل کشور را تصویب بکنیم (صحیح است) و این نهایت تأسف را دارد که ما هر روز صبح بایک ایوان یا یکی بر میخیزیم که بیاییم بمملکت خدمت بکنیم و برای يك کار کوچکی ده دوازده روز اینطور کار مملکت را فلج کرده ایم . در این مجلس نمایندگان معترمی هستند که قادر هستند بزرگترین مشکلات این مملکت را حل بکنند اینکار باین کوچکی اینقدر غماض نیست که قابل حل نباشد من عقیده خودم را عرض می کنم که علت اصلی این عکار

بی مهوری آقایان اعضاء معترم کمیسیون دادگستری است برای اینکه دولت يك لایحه ای بمجلس شورای ملی تقدیم کرد کمیسیون معترم دادگستری . . . (کشاورز صدر - آقای رئیس بنده اجازه میخواهم بعد از ایشان يك توضیحی بدهم) دولت يك لایحه بمجلس شورای ملی تقدیم کردو به کمیسیون رفت و کمیسیون معترم دادگستری هم گزارش بمجلس داد در نظامنامه نوشته شده است که در شور اول آکر نمایندگان مجلس نظری راجع باصلاح لایحه دارند آن اصلاحات خودشان را تقدیم مجلس میکنند و بکمیسیون میرود کمیسیون معترم البته نظامنامه صریح نوشته می تواند و ملزم نکرده همین میتواند باعث شد که کمیسیون من که یکی از پیشنهاد دهندگان بودم و يك راه حلی هم پیدا کرده بودم برای اینکار و سایر نمایندگان هم آنچه من جو یا شدم و پیشنهادشان را خواندم يك راه حلهای خوبی در نظر گرفته بودند

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۷۹

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه ۱۸ آبان ماه ۱۳۲۹
فهرست مطالب :

- ۱) قرائت اسامی غائبین و طرح صورت مجلس جلسه قبل
- ۲) بیانات قبل از دستور - آقایان: اردلان - دکتر بقائی - آزاد - عامری
- ۳) طرح گزارش کمیسیون دادگستری راجع بتصفیه کارمندان دولت
- ۴) ختم جلسه بعنوان تنفس

مجلس ساعت ده و ربع بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین و طرح صورت مجلس

جلسه قبل

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت می شود
(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان : آصف - فرامرزی
تعملی افشار - دهقان - هراتی - طباطبائی -
دکتر شایگان

غائبین بی اجازه - آقایان : محمودی - خسرو
فشقائی - سنندجی - توایب - اکبر - تیمورتاش
ابتهاج - اقبال - بناهی - محسن طاهری - پیراسته
محمد ذوالفقاری - خزیمه ام - فراگراو - ناصر
ذوالفقاری .

رئیس - نسبت بصورت مجلس نظری نیست؟ آقای شوشتری

شوشتری - بنده در آروز در عبارت این دزدها این مأمورین کوچک او که عصمت و سبزه زار نومان را دو مرتبه میدهند اینطور نکفتم و گفتم ۶۳۰۰۰ لیره دبه در آوردند و البته روزی تشریح میکنم اعمال شرکت سیوندرا و دیگر اینکه گفتم من ممکن نیست کلمه ربا بگویم احل الله البیخ و حرم الربوا اینهم باید اصلاح شود .

رئیس - اصلاح میشود دیگر نظری نیست؟
(اظهاری نشد) صورت مجلس بعداً تصویب میشود
چند نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند -
آقای اردلان .

● همین مذاکرات مشروح مفاد و همین جلسه از دوره شانزدهم قانونگذاری

اداره تند نویسی و نشر بصورت مجلس

در نظامنامه نوشته شده است که از طرف کمیسیون ۲۴ ساعت قبل بآن پیشنهاد دهنده باید اطلاع بدهند که در فلان ساعت کمیسیون تشکیل میشود و شما باید نظر خودتان را دفاع کنید. بن که يك پیشنهاد دهنده بود اصلا اطلاع ندادند و توجهی برایش مانع کردند خوب برای چه يك لایحه دو شعوری است؟ برای اینکه اگر و کیلی يك نظری دارد ما هم توی این مملکت زندگی می کنیم مردم می آیند پیش ما نظرشان را بنا میگویند و ما از آن نظریاتی که مردم بنا میکنند واقفان خودمان يك پیشنهادی تهیه کردیم چرا کمیسیون معترض بود کستری بی لطفی سکود و ما را نخواست که نظرمات را بپرسد. بنده خودم را میگویم بدون اینکه نظر من را بپرسند یا از دیگران سؤال کنند این گزارش را به مجلس شورای ملی تقدیم کرد. من بجناب آقای عامری رئیس محترم کمیسیون دادگستری در همین مجلس در اطاق جلسه خصوصی حضورشان عرض کردم جناب آقای عامری ما نمایندگان مجلس ما افراد مجلس شورای ملی رای ندادیم که کدام کارمند دولت بنده الف باشد کدام کارمند بنده ب باشد کدام کارمند دولت بنده ج باشد يك هیئت تصفیه ای آمده و این رای را داده به موجب این قانونی که از مجلس شورای ملی گذشته حالا يك ماده ای از آقایان محترم میفرمایند که این هیئت تصفیه بعضی قسمتها را عرض بخرج داده بسیار خوب، ما قبول می کنیم يك هیئت عالی تری تعیین کنید بیاید رسیدگی کند و اگر اعمال فرض شده تعدیل کند، ما که رای ندادیم که کی بنده است که امروز بیایم کلن لم یکن بکنیم این چه بی انصافی است که این رای بیايند بگردن مجلس بیندازند؟ اینست که بنده از آقایان اعضای کمیسیون دادگستری استعفا میگویم استرحام میگویم برای مصلحت مملکت این گزارش خودشان را پس بگیرند این قضیه سابقه هم دارم نمایندگان که پیشنهاد دادیم و پیشنهادات و راهحلهای بسیار خوبی پیش بینی شده است راجع به تجدید نظر می آئیم می نشینیم آنجا عرایض خودمان را میگویم در کمیسیون بحث میگویم شما اصلا ما را نخواستید که بپرسید عقیده ما چیست اگر خواسته بودید یا ما شما را متقاعد کرده بودیم که دیگر حرفی نبودا اگر شما ما را متقاعد کرده بودید که من الان ساکت بودم ولی هیچکدام از اینکارها نشده و بدون اینکه توجه بکنند که ما يك نظریاتی داشتیم و در شور اول عرایضی داشتیم چون در شور اول در پیشنهادات نمیشود حرف زد فقط پیشنهادات را میخوانند و میروند بکمیسیون اگر آن پیشنهادات خوانده میشد، و بحث میشد و بنده نظریات خود را آنجا عرض میکردم و سایر نمایندگان معترمی هم که پیشنهادات داده بودند عرایض میکردند نظر آقایان معلوم میشد ولی هیچکدام آنها نشده و حالا هم این هیچ و هنی برای کمیسیون دادگستری نیست که بیاید این را پس بگیرد و در ظرف يك هفته ما بیایم آنجا نظریات خودمان را عرض بکنیم و انشاء الله يك راه حلی پیدا بکنیم و در ظرف این مدت هم ما بیایم يك فکری بحال مملکت بکنیم و الله من باعضای کمیسیون دادگستری ارادت دارم به فردا فردا عرضی که کمیسیون دادگستری ارادت دارم. خود جناب آقای عامری می دانند ولی برای اینکه این را کلن لم یکن بکنیم ما رای ندادیم که این کار بشود شما بیاید يك هیئت بگردد از مجلس و تقاضا کنید که این

لايه بر گردد بکمیسیون و کسانی که پیشنهاداتی در این خصوص دارند مطابق نظامنامه بخواهد با آنها صحبت بکنید شاید آنها شما را متقاعد کردند بنده با نظری که مجموع نظر نمایندگان مجلس است بیاید اینجا و مطرح بشود و الا فایده این چیست که ما می بیایم اینجا و باز سرفراکنده برگردیم من صبح که از خانه ام آمدم اینجا صبح از لژ مطبوعات من گفتند آقا امروز هم شما هیچ کاری نخواهید کرد و بنده خجالت کشیدم همین طور که حالا هم می کشم (احسن).

رئيس - آقای مکی.

مکی - بنده نوبت خود را با آقای د کتر بقائی واگذار میکنم.
د کتر بقائی - بنده میخواستم دوسه مطلب را بعرض مجلس شورای ملی برسانم، یکی اینکه اعلام شود و بدولت یاد آوری بشود که طبق اصل ۲۵ قانون اساسی هر قرضه ای بهر عنوان که باشد از داخله یا خارجه باید با اطلاع و تصویب مجلس شورای ملی باشد (صحیح است) و الا صورت قانونی نمی تواند داشته باشد البته دولت راجع بیک قرضه ای که میخواهد از بانک صادراتی بگیرد از امریکا در مجلس چیزی مذاکره نکرده است ولی جریانی که در پیرون این موضوع پیدا کرده بسیار نامطلوب است، بنده اطلاعات زیادی راجع باین قسمت کسب کردم که يك جزئیات را با اطلاع مجلس شورای ملی میرسانم و خواهش میکنم که آقایان محترم در این قسمت توجه بفرمایند، بطوریکه در روزنامه ها منعکس شده بود و آقایان اطلاع دارند از این قرضه مبلغ ۶ میلیون دلار برای وزارت راه در نظر گرفته شده است. از این ۶ میلیون دلار يك میلیون دلار حق و خرج سفر مهندسی خواهد بود که از امریکا بایران می آیند نه برای مشاوره و بعنوان مشورت بلکه برای اینکه بیایند و ادارات راه سازی ما را خودشان اداره بکنند. با نصابه هزار دلار از این مبلغ هم صرف حقوق و مخارج مکانیسی هائی خواهد شد که باز از امریکا می آورند برای اینکه ماشین آلات را راه ببرند (صاحب جمع - پس این را همانجا حقوق میدارند) و چهار میلیون و نیم دلار دیگر را ماشین آلاتی می آورند که خودشان خواسته اند و يك صورتی داده اند بدولت ایران که اگر شما قرضه از ما میخواهید باید این چیزها را با این قیمت هائی که ما بشما میگوئیم بخرید. راجع به ماشین آلات کشاورزی مذاکرات زیادی شد و حتی اگر آقایان اطلاع داشته باشند آن هیئتی که قرار بود برای گرفتن قرضه با امریکا برود تأخیر کرد و علت تأخیر این بوده که بعضی از اعضای این هیئت زیر بار امضای صورت مجلس ها نرفته اند مثلا يك ماهی آن ایاتی آنها در نظر گرفته بودند که هیچ بپردازند مملکت ما تبعیض در نظر گرفته بود برای گشت و برداشت محصول سبزه بینی در صورتی که مامصول سبب زمینی مان هنوز آن اندازه نیست که گشت و برداشت آن محتاج ماهی آن باشد. ماشین آلات دیگری ما بیشتر احتیاج داریم که هیچ در آن صورت قبده نشده بود و این قسمت را گویا خود امریکائیا تغییر دادند ولی موضوع راه يك موضوعی است که خیلی قابل توجه است برای اینکه ما ۶ میلیون دلار قرض می کنیم از بکارها يكه کارمندان خودشان

را می آورند اینجا که اینها را اداره کند و مکانیسی های خودشان را هم می آورند ۴ میلیون و نیم دلار دیگر را هم بهر قبضتی که خودشان دلشان بخواهد و هر ماشینی که خودشان بخواهند بسا میفرشند من نمیدانم ملا نصرالدین هم که خدا رحمتش کند معامله از این احقانه تر میسرود؟ (مکی - می خواهند مثل همد نامه ترکمن جای سند بگیرند) آنوقت فرمی که ما باید برای این قرضه بپردازیم که آقایان البته ملاحظه فرموده اند که در حدود سه درصد است در حدود سه درصد برای مدت ۱۲ سال، فرع ۲۵ میلیون دلار میشود ۹ میلیون دلار آنوقت این را اسمش را می گذارند کمک امریکا بایران و آنوقت دراز کردیم، اجناس خودشان را میفرشند با قیمت گزاف و آنوقت تازه راهی را هم که خواهند ساخت اگر آقایان خاطرشان باشد در اواخر دوره یا نزدیکه در جلسه خصوصی بنده چند کلمه راجع بعملیات برنامه عرض کردم که اینجا لازم میدانم تکرار کنم باینجهت بنده لازم میدانم که از پشت تریبون اعلام بکنم که اگر دولت امریکا، بانک صادراتی، بانک بین المللی بدولت ایران میخواهند قرضه بدهند باید قرضه با اطلاع مجلس شورای ملی و با تصویب مجلس شورای ملی باشد (صحیح است) و اگر میخواهند بقول خودشان با آقای ژنرال رزم آرا قرض بدهند آن البته با ربطی ندارد و خودشان باید بایشان پس بدهند (صحیح است) و بملت ایران ربطی ندارد و ابدأ این قرضه صورت قانونی نخواهد داشت مگر اینکه طبق اصل ۲۵ قانون اساسی در مجلس شورای ملی طرح و تصویب شده باشد (صحیح است) و اصل ۲۵ قانون اساسی هم هنوز لغو نشده است (صحیح است - احسن) تمام این تنگنا را باید تحمل بکنیم، این معامله ملا نصرالدین راهم بکنیم موضوع دوم، بطوریکه آقایان ملاحظه فرموده اند شرکت نفت برای اینکه اذهان را مشوب بکنند و زمینه را برای تصویب قرار داد الحاقی تنگین و خیانت آمیزی که در دوره گذشته به مجلس تقدیم شد حاضر بکنند شروع کرده باینکه بعضی از روزنامه های معلوم الحال مقالاتی میدهند و آنها هم درج می کنند که البته يك موقعی هم پشت همین تریبون بنده راجع باین موضوع توضیحات بیشتری خواهم داد. حالا کاری ندارم، يك روزنامه ای است احتیاجات مالی دارد و يك مقاله ای هم از شرکت نفت میگیرد و باسم سید محمد طباطبائی یا مهندس - کرمانی درج می کند - آنرا ماکاری نداریم ولی موضوعی که به چوچه قابل تحمل نیست اینست که رادیوی دولتی ایران رادیوی که با پول من و شما اداره میشود این مقالات را با آب و تاب فراوان قرائت میکنند و به رده های هم که باین مقالات نوشته میشود هیچ اشاره نمیکنند. بنده میخواستم سؤال بکنم اگر رادیو مال شرکت نفت است این بوده که ما حذفش بکنیم و خود شرکت نفت این را اداره کند. برای اینکه با این وضعیت مملکت ما، اصلا آقایان آدم نمی دانند چه بگویند... والله آدم دیوانه میشود (شوشتی - چه نوشته آقا؟) نوشته اش را در روزنامه ها بخوانید (شوشتی - بیجا کرده اند) رادیو هم میخواهند برای دنیا (شوشتی - آنها هم بیجا کرده اند) بیجا که حرف نشد آقای شوشتی، رادیو وقتی این را بخواند که شرکت نفت این جور خدمت کرده بملت ایران

شرکت نفت اینطور کرده، اینطور ستم بخش کرده و این مختصر با نیست این راهه دنیا بشوند آخر این مملکت ما تنگ آوز است که از شرکت نفت که مملکت ما را این جور کرده و باین روز انداخته در رادیو تعریف کنیم. حالا يك موضوعی هم پررور بنظر بنده رسید آقایان البته آقای بزرگهرا که از اعضای برجسته شرکت نفت است میشناسند. ایشان يك جوان خیلی فاضلی است و مقالات خیلی خوبی هم می نویسد و بنده هم آشنائی کامل بمقالات ایشان دارم. چندین سال است که ایشان کارمند شرکت نفت هستند و پررور تصادفاً بنده در خیابان عبور می کردم ایشان را دیدم در صورتیکه اطلاع داشتم که ایشان مقر کارشان در آبادان است. راجع باین موضوع تحقیق کردم معلوم شد از وقتی که این مقاله نویسی شرکت نفت شروع شد ایشان برای همین کار تشریف آورده اند تهران و مقاله مینویسند و یکی دو تا از مقالات روزنامه ها هم هستند که بنده چون خودم آشنائی بسبک انشاء ایشان دارم تشخیص دادم که مقاله مال ایشان است تا اینجا هیچ مانعی ندارد. يك کسی کارمند يك شرکتی است باو میگویند اینطور مقاله بنویس، مینویسد بنده هم اگر آنجا قبول عضویت سکوده بودم و کارمند آنجا بودم اگر میگفتند شاید مینوشتم ولی چیزیکه برای ما خیلی زننده است اینست که برادر ایشان را جناب آقای رزم آراه مدیر کل رادیو کرده و آقای بزرگهرا برادر آن آقای بزرگهرا است يك برادر مقاله مینویسد و يك برادر مقاله را میخواند من نمیدانم ملت ایران در این میانه چکار باید بکند. اینها قابل تحمل نیست آقایان اینها مملکت را با انقلاب خواهند کشید آنها تیکه خیال میکنند این قرارداد الحاقی در این مجلس تصویب می شود این آرزو را باید بگیرد بپرند مجلس شورای ملی هیچوقت تن بچنین خیانتی نخواهد داد هر چه از این کارها بکنند بیشتر خودشان را مفتضح خواهند کرد (اسلامی - آقای د کتر تا کید بفرمایند کمیسیون نفت هم زودتر کارش را تمام بکنند) (مکی - الان يك هفته است کارش تمام شده مینظور ککش میدهند) یکی دیگر هم که دولت نتوانست از راههای دیگر تفضیلات برای روزنامه ها فراهم بکنند موضوع گرانی کاغذ را ایجاد کرد بازار گرانی کاغذ را درست کرد و موضوع توقیف بعضی از روزنامه ها را ولی از همه بدتر فشاری است که به روزنامه ها فرودها می آید (صحیح است) اخیراً شهرداری تهران در حدود ۱۲۰ که چوبی اختصاص داده بدیوان بعضی از جرایدی که همین مقالات شرکت نفت را مینویسند و اینها را تفاوت از دو تا سه تا ده تا پانزده تا بیست روزنامه ای از این دکه ها داده اند و این دکه ها هم هر کدام در حدود دوسه هزار تومان سرقفلی دارند هر دکه ای که آقایان در خیابان می بینید دو سه هزار تومان سرقفلی اش است این را وقتیکه بدهند بدیوان فلان روزنامه ضمناً اگر مقالاتی از شرکت نفت هم برسد درج میکنند چون مردم میخواهند زندگی بکنند ولی روزنامه های دیگر تقصیری ندارند و روزنامه فروشهای بیچاره هم تقصیری ندارند بکسکه روزنامه فروش هستند که اینها از فروش روزنامه آغاشه و زندگی میکنند به اینها میگویند شما نباید روزنامه بفروشید و باید این روزنامه ها را در دکه ها بفروش برسانند و بنده میخواستم توجه آقایان را راجع باین نکته جلب

کنم و بدولت هم بگویم که يك قوی از این اقتضاج بازی دست بردارند موضوع دیگری که بنا بود آقای مکی اینجا صحبت بکنند ولی چون ایشان لطف کردند و نوبتشان را بینده دادند بنده از طرف ایشان بعرض مجلس شورای ملی میرسانم نامه ای است که از يكمده کارگران مسلول شرکت نفت بعنوان آقای مکی رسیده و ایشان میخواستند که این نامه را بعرض مجلس برسانند البته آقایان متوجه هستند که شرکت نفت دارای چندین هزار نفر کارگر هست و خیلی از این کارگرا در شرایط بسیار سنگین و مخالف بهداشت کار میکنند چهاره ای هم نیست و همه ساله عده زیادی مرتباً مسلول میشوند حالا شرح حال اینها را ملاحظه بفرمایید که چه رفتاری باین کارگران مسلول میشود؛ فدویان کارگران شرکت نفت که سالیان متوالی هم خود را در آن شرکت انجام وظیفه کرده با هزاران مصیبت و بدبختی و استیصال و در بددی در منطقه سوزان و جهنمی خوزستان ساخته بایند اینکه در آیه قادر باشیم در بر تو آن کوشش و جانفشانی زندگی خود را تأمین نمائیم ولی بدبختانه در اثر اشتغال بکارهای سخت و طاقت فرسا و تنفس در هوای آلوده و کثیف بالایشگاه و محیط مسموم کننده و مملو از گازهای خفزان آور به مرض مهلك و خانانسانوسزل مبتلا شده و این بیماری مزمن را که زائیده محیط و عوامل مؤثر کارخانه ها و دستگاههای مسموم کننده بالایشگاه میباشد شرکت ناشی از عوامل طبیعی دانسته بدون رعایت قانون و مقررات جان نثاران را برای همیشه از کار برکنار و مصیبت و بدبختی بزرگتری بر این درد افزوده است شکایت و ناله های اعتراض جان نثاران در شهریکه همه چیز آن تحت سلطه و نفوذ عناصر بیگانه اداره میشود بلا جواب مانده بنا بر این در همین ضعف و ناتوانی خود را به روسیه بود تهران رسانیده تا اولیای امور و مقامات مسئول بنام عاطفه و انسانیت بتظلمات توده های درماننده و معروم ترتیب اثر داده و در استرداد حقوق پایمال شده فدویان اقدام مؤثری مبدول فرمایند از بسو ورود تا اکنون چندین نامه و عرضحال به پیشگاه وزارت کار عرضه داشته (این آقا بقدر سراسر ادب است) ولی هر دفعه با جوابهای بی اساس آورو کمر شکنی مواجه شده که فدویان را از این زندگی سنگین و سراسر فقر و بدبختی سیر کرده است و وزارت کار که مسئول رسیدگی بشکایات و تقاضاهای توده زحمتکش و بیچاره است اینطور رفتاری کند و شرکت نفت هم برخلاف تمام قوانین و مقررات کارگران بی پناهی را که در اثر خدمات و مشقات کار و عوامل مؤثر دیگری بعرض خانمانسوز گرفتار شده اینطور بیرحمانه میراند و شرکت بیه هم که از بسو استخدام هر کارگری ماهیانه مبلغی بنام حق بیمه دریافت میداشته تا برای چنین روزی مساعی لازم بعمل آورد اینطور حق کشتی کرده و این ظلم و اجحاف را فقط در حق کارگران ستم کش شرکت نفت منظور داشته است این وضعیت کارگراها است بقیه اش را میخواهم آقایان را تصدیق بدهم و بخوانم و این را هم خواهش می کنم که آقایان يك توجهی بفرمایند و بدولت تذکر بدهند (فقه زاده - تذکر داده شد) (مکی - این یکی دیگر است این کاغذ از مسلولین آسایشگاه شاه آباد است) (شوشتی - اینرا باید از وزارت بهداشتی خواست) هیچکاری

نمیکنند و هیچکس باینها جواب نمیدهد.
ابریشم کار - من همین مراسم را دیدم
داشتم بکمیسیون کارفرستاده ام.
رئيس - آقای آراه بفرمایند.
آراه - عرایضی که بنده خدمت آقایان معترم دارم راجع باین قانون تصفیه است عرض کنم که این قانون تصفیه مجلس را از روزی که بعد از تعطیل تشکیل شده تا بحال متشنج سکوده آمده. مجلس تصفیه در کارهای دیگر مملکتی نتوانسته است بگیرد بنده معتقد هستم که اگر چنانچه در این قانون آقایان و کلاراستننی کرده بود اگر تصفیات هیئت بدتر از اینها بود که شده کسی در این مورد حرف ننیزد ولی برای خاطر ۶۵ نفر از آقایان نمایندگان که در این بنده ها افتاده اند وضعیت مملکت الا دوامه تمام است که متشنج است و مجلس شورای ملی کاری نکرده بنده برای رعای خدا میخواهم عرض بکنم با اینکه حقیقه مخالف هستم ولی برای اینکه این وضعیت نباشد حاضر هستم يك لایحه ای را امضا بکنم که آقایان و کلاه مستثنی هستند که دیکه وضعیت در این مملکت ادامه پیدا نکند البته میدانند که در این مملکت تمام دستگاهها خراب و فاسد است شما اگر خواسته باش مملکت را اصلاح بکنید از چه راهی میخ بکنید در تمام دنیا تعقیب مجرمین و اشخا از طریق دادگستری است اما ما با داریم که هر مجرمی که آنجا برود در می شود می آید بیرون برای این مسئله يك را مثل مزینم آقای حسین نفیسی متهم شد که میلیون اختلاس کرده است و اختلاس ایشان هم بتیرهای بوده کدرست کرده بودند یکی از بزرگ ترین مأمورین وزارت راه مأمور شد برود رسید کند ایشان رفتند استاد و مدارک اختلاس را کردند و دادند اداره متبوع خودشان چون پرونده را نمی توانستند ماست مالی بکنند فرستادند بدیو کبیر دیوان کبیر هم روی آن استاد و مدارک داد رفت معکله، معکله ایشان را معکوم که سال حبس بیرونه را مدتی بردند نزد آقای برداشت و گذاشت توی کشو میز خودش و بعد سه ماهی این را فرستادند بدیوان کشور و آنهم ر بنفش بالا راجع یعنی به چوچه من الوجوه دیگر این بیرون نباید شاید من در حدود صد و نوده دیگر دارم که همین طور شده و الان وقت مقتضی نیست کم خوب آقا ما يك عدلیه ای داریم که این به چوچه من الوجوه خاطی و اشخاص گناهکار را مجازات نمیکنند اگر شما خواسته باشید يك روزی این مملکت را تصفیه بفرمایند چکار می کنید غیر از اینکار مگر راه دیگر هم شما دارید؟ بنده میخواستم اینرا بآقایان تذکر بدهم که در تمام قوانین جزائی و حقوقی يك موادی ذکر شده است که تقریباً همه یکسان است و آن عبارت از اینست که در محاکم جزائی و حقوقی شهادت اشخاصی که تدرجه سوم قرابت سببی یا نسبی داشته باشند مسوع نیست یعنی اگر چنانچه کسی دعوایی داشته باشد در دادگستری شهادت کسان او را تا درجه سوم که قرابت

مذاکرات مجلس شورای ملی

فقیه زاده - نه خیر آقا اینطور نیست.
رئیس - چون آقای حائری زاده موافق نیستند بهمان پیشنهاد خودشان رای گرفته میشود (صیحیح است) رای گرفته میشود به پیشنهاد آقای حائری زاده همان پیشنهاد اول آقایانی که موافقت قیام فرمایند (عده زیادی برخاستند) تصویب شد.
 پیشنهادی هم در شور اول آقای دکتر معظمی داده اند که قرائت میشود تصور میکنم این را دیگر همه موافقت برای اینکه دیگر هیچ اختیاری بکمیسیونها داده نشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده الحاقیه - از تاریخ تصویب این قانون هیچ طرح یا لایحه یا پیشنهادی که منی بردخواست اطمالی اختیارات بدولت یا کمیسیونها یا اشخاص برای وضع مقررات و قوانین شده باشد قابل طرح و مذاکره در مجلس نخواهد بود (صیحیح است) - دکتر معظمی (چند نفر از نمایندگان - دومرتبه بخوانید) (مجدداً بشرح فوق قرائت شد)

رئیس - آقای دکتر معظمی

دکتر معظمی - عرض کنم بعضی جریاناتی که در مملکت اتفاق میافتد بقعیده من بایستی که همه را متوجه بکنم باینکه حدود و حقوق اشخاص محفوظ نیست در این جریان قسمت تصفیه که اتفاق افتاد بقعیده من ثابت کرد که در مملکت ایران مشروطیت وجود ندارد چرا؟ برای اینکه مشروطیت موقعی است که هر کسی حقوق و حدودش محفوظ باشد (صیحیح است) متأسفانه مادر اینجا دیدیم که رئیس قوه مقننه ما را هم آمده اند بققوق و حدودش لطمه وارد آوردند (صیحیح است) پس وای بحال افرادی که اصولاً مقامی ندارند پس این امر میرساند باینکه بایستی در یک مملکتی اصولی برقرار باشد و تمام این داد و فریادی که راجع به هیئت تصفیه شد برای این است که جناب آقای هامری کمیسیون داد گستری باید اتراف بکنند بایستی اقرار بکنند که گناهی مرتکب شده (اورنگ - آفرین) گناهی که مرتکب شده چیست؟ آمده اند نشستند یک قوانین وضع کرده اند و این قوانین هم یکی نیست بشما عرض کنم حالا آمده است هیئت تصفیه یک عده ای را اینجا مبتلا کرده است برعکس یک قوانینی هم وضع کرده است که در واقع افراد این مملکت در تحت حمایت قانون نیستند توجه فرمائید شما یک کسی بگوئید که مستخدم نشو بقعیده من اینقدرها سخت نیست که شما یک نفر بگوئید که شما حق ندارید باینکه برای دفاع خود بدیوان کشور مراجعه کنید وشکایت بکنید (صیحیح است) پس بنا بر این یک قسمت از لواجعی هم که در کمیسیون داد گستری و در کمیسیون قوانین دارائی گذشته است بقعیده من برخلاف مصلحت است ما باین اختیاری که بکمیسیون داد گستری دادیم حقوق اشخاص و حیثیت اشخاص را در واقع لطمه زدیم آمدیم یک اختیاری دادیم بکمیسیون داد گستری یک قوانینی را تصویب کند خود این عمل بقعیده من برخلاف قانون اساسی است برای اینکه ماده ۱۲ قانون اساسی صراحت دارد که برای اینکه تصدیقات نمایندگان بتواند بهر دراجرا دریا بایستی در مجلس علنی باشد و با ورقه و با رای باشد که مردم بدانند و کلاً بطور رای می دهند حقوق و حدود اشخاص

چطور محفوظ میماند پس بنا بر این آن اصلی که بنده پیشنهاد کردم در واقع این بود که مشروطیت را تصحیح کند حالا یک بدبختی برای افرادی بحق با ناحق پیش آمده ولی در آینه لاف حقوق مردم محفوظ بماند و اما راجع به خود قانون تصفیه هم جناب آقای هامری میدانند بنده بایشان گفتم برای اینکه ما حیثیت مجلس را محفوظ بداریم و یک منطقی اساسی را تعقیب کرده باشیم شما حق بود که دو کار می کردید چون مجلس آنچه را که فکر میکنم مایلم که ملت ایران بدانند و الان هم که درخواست رای معنی میشود بدانند که ما چطور رای می دهیم پس الان آقای هامری عرض کرد این جا یک قسمت مال و کلابود ممکن است یک وکیل خا طلی باشد و حتی اگر ما علم و یقین داشته باشیم به اینکه یک وکیل دزد و خطاکار باشد وقتی که اعتبار نامه اش تصویب شد و این جا نشست بایستی که تعقیبش روی یک اصولی باشد طرز تعقیبش بایستی روی اصول کلی باشد (صیحیح است) یعنی مگر شما اسلحه و ککبل را چه میدانید؟ اسلحه و ککبل حرفش است وقتی شما یک وکیل گفتید تودزد هستی این دیگر اسلحه ندارد اسلحه را ازش گرفته اند این رسمیت ندارد دیگر نمی تواند نمایندگی بکند بنا بر این شما از نظر و کلا حق این بود می گفتید که در خصوص و کلا حق نداشته است منتهی دولت را مکلف میکردند که اگر وکلای پرونده دارند در ظرف یک ماه موظف باشد درخواست سلب مصونیت آنها را بکنند این حرفی است که من با آقای هامری زدم عرض دوم این بود که گفتم اگر شما این منطق را قبول دارید که کمیسیون داد گستری حق ندارد چنین کاری را بکنند و شایسته این بود که می گفتید ما چون برخلاف قانون اساسی رفتار کردیم و در آخر دوره بود و کلا تحت فشار بودند موقع انتخابات بود و کلا بطور سالم اظهار نظر نکرده اند بنا بر این هر کاری که ولو اینکه یک عده ای که ما می خواهیم تعقیب بشوند و وارد استخدام دولتی بشوند از این استفاده می کنند؟ با وجود این برای این منطق اساسی لازم بود که شما بگوئید که ککبله تصدیقات کمیسیون داد گستری و کمیسیون قوانین دارائی باطل است نه اینکه فقط یک موضوعی که مربوط یک اشخاصی که عده می آنها مقصود مورد توجه قرار دهند

و ذیل آن ماده این ماده را که من پیشنهاد کردم بگذارید تا از این جریان ملت ایران یک بردی بیکرد و این بردش این بود که در واقع در آینه حقوقش محفوظ بود یعنی هر کس که صیحیح یا میشد گرفتار سانس و پرونده سازی نشوند شما ملاحظه فرمائید در این تحولانی که در این چند ساله در این مملکت اتفاق افتاده اشخاص مختلفی که روی کار آمده اند هر که آمده مخالفین خودش را گرفته است و افراد این مملکت حقوقی ندارند و بنده هر وقت فکر میکنم که اگر یک مملکتی افرادش بقوقشان محفوظ نباشد در تحت حمایت قانون نباشند این مملکت بهشت هم باشد جای زندگی نیست اگر من شخصیت طوری باشد که هوری و هوس اشخاص شخصیت مرا خورد کنند پرونده بسازند دزد بکنند این مملکت جای زندگی نیست (صیحیح است) این را بشما عرض کنم پس بگذارید یک افرادی این مملکت پیدا بکنند که هلافتند باین آب و خاک باشند آزادی فکرهاشته باشند شخصیت داشته باشند و بتوانند در

مقابل خارجی و داخلی ایستادگی بکنند قاضیش از پشت برضاوتش قضاوت بکنند و کیش با کمال شجاعت در پشت تریبون با کمال شهامت حقایق را ببرد بگوئید پس اگر شما آمدید یک همدو کاری کردید مملکت شما بالطبع مستقل خواهد بود مردان و رجال خواهد داشت پس باین جهت متأسفانه این مرایضی که من عرض کردم بجناب آقای هامری و من پیشنهادم کرده بودم که دعوت بکنند در کمیسیون و این عرض را عرض کنم که محتاج نباشد بطور علنی بگویم متأسفانه کمیسیون داد گستری بنده را دعوت نکرد تصمیمی که گرفته است فقط یک قسمت را که مربوط باشخاص است در نظر گرفته و تصدیقات هیئت تصفیه را در واقع کان لم یکن نموده و وقتیکه این تصمیم به این مرحله که رسید بقعیده من باینصورت اگر از مجلس بگذرد بعیثت مجلس لطمه بزرگی وارد خواهد آورد و خدای نکرده این وهم را خواهد داشت باین که مجلس شورای ملی واقماً (اسلامی) این توضیحات دیگر مربوط پیشنهاد نیست) دارم عقیده ام را عرض میکنم می خواهد عده ای را تیر به کند حق بود که ما طوری این گزارش را تهیه میکردیم و ما میدانیم مسلماً یک عده از اشخاص ظلم شده است نسبت بکلا حق نداشته اند وارد این قسمت بشوند برای اینکه مصونیت داشته اند و بعد هم طوری بود که در قسمت رأیی که ما میدادیم در همین حالیکه میخواستیم رفع ظلم از یک عده ای بکنیم حیثیت مجلس شورای ملی را هم ما محفوظ میداشتیم و هم حقوق ملت ایران را مجدداً محفوظ مینمودیم من عقیده ام را عرض می کنم بنا بر این حق بود که ما طوری این گزارش را تنظیم میکردیم که هم رفع ظلم از یک عده ای میشد و هم حیثیت مجلس شورای ملی محفوظ میشد که تصور نزود باین که مجلس تصد دارد در دست یک عده ای را تیر به کند بنا بر این چون یک کاری را کمیسیون داد گستری بر خلاف اصل کرده از یک طرف و از طرف دیگر هم مسلماً رای به این گزارش بعیثت مجلس شورای ملی لطمه وارد می آورد برای اینکه ملت ایران بدانند چطور رای می

دهیم
رئیس - در چه قسمت؟ رای معنی را میفرمائید پس گرفتند
دکتر معظمی - پس گرفتند خوب ملت ایران بدانند که در این قسمت هم گرفتار این هستیم که یک اصلی در مرحله اول رعایت نشده است در این گزار هم که تهیه شده است چون این گزارش مطابق نظر قعیده من نیست و بعیثت مجلس لطمه وارد می آورد اینست که من مادامیکه اینطور باشد و تغییری مطابق شون مجلس در آن داده نشود نسبت بگزارش کمیسیون داد گستری ممنوع خواهم بود
رئیس - در شور ثانی پیشنهادیکه آقایان نمایندگان داده اند اظهار میکنند پنج دقیقه برایشان وقت تعیین شده است مجدداً قرائت میشود پیشنهاد آقای دکتر معظمی (پیشنهاد مجدداً قرائت شد)
رئیس - آقای دکتر هدایتی
دکتر هدایتی - بنده بایشان آقای دکتر معظمی با صورتیکه تقدیم فرمودند اینجامخالف هستم برای اینکه مطالب را ناقص گذاشته اند اگر نظر آقایان نمایندگان معترم باشد در روزهای اول انقضاء مجلس

بود راجع باختیاری که مجلس شورای ملی بکمیسیون مختلط مجلسین میداد بنده اینجا صحبت کرد م با اینکه خودم هم انتخاب شده بودم برای عضویت در آن کمیسیون عرض کردم که مطابق هیچ قانونی اصلی نمایندگان مجلس شورای ملی حق وکالت در توکیل ندارند (صیحیح است) و آنچه هم من جواب دادم که این سابقه است آقا عرض کردم سابقه هست ولی سابق غلط هم زیاد داریم و هر چه هم که غلط باشد میگوئیم و لازم نیست که سابقه غلطی که باشد ما هم پشت سرش بایستیم از اینجهت باید اذعان کرد همانطور که خود آقای دکتر معظمی فرمودند یکی از بدترین قوانینی که از کمیسیونهای مجلس شورای ملی گذشته همین قانون بوده قانون خوب هم اگر بوده بنده آن اعتماد نداشتم برای اینکه اگر قرار بود که نمایندگان مجلس حق داشته باشند یک کمیسونی از کمیسیونهای مجلس اختیار بدهند چه موجهی هست که یک هیئت دیگری در خارج میتواند اختیار بدهند بخود هیئت دولت اختیار بدهند که یک کارهایی بکنند اصلاً حق وکالت در توکیل ندارند بنا بر این چون پیشنهاد جناب آقای دکتر معظمی یک قسمت از اصل کلی است در صورتیکه تکمیل فرمائید آقای دکتر پیشنهادشان را و اجازه بفرمائید راجع به پیشنهاد ایشان بنده صحبت میکنم و گوش بدهند در صورتیکه تکمیل بکنند پیشنهادشان

را و مخصوصاً تسری بدهند بآنچه که در کمیسیون های دارائی و داد گستری گذشته گذشته است بنده با ایشان موافقت خواهم کرد.
رئیس - آقای ممبر کمیسیون
رضوی شیرازی - عرض کنم پیشنهاد آقای دکتر معظمی بخودی خود البته بعد از مطالعاتی که در ادوار مختلف شده راجع به اختیاراتی که به کمیسیون ها داده اند شخص بنده هم که ممبر این کمیسیون هستم موافقم و معتقدم که اگر مجلس شورای ملی حق قانون گذاری را برای خودش باقی بگذارد اولی است اما در قسمت این متمم که مذاکره شده بنده خیلی خطرناک میدانم زیرا مدت چهار سال بدت وه ۱ دوره از ادوار پارلمانی این اصل جاری بوده و در کمیسیونهای مختلفی که اصلاً قابل احصاء نیست قوانین در کمیسیونها وضع شده اصلاً یکی دو تاده تا و پنجاه تانیست شأن مجلس شورای ملی و طریقه قانون گذاری این نیست که یکمرتبه یک مطالبی را بخوانند و ندیده و توجه نکرده بطور کلی بگویند باطل این که این از این جهت برفرض دو تا پنج تا یا تمام از قوانینی که سابقاً از کمیسیونها گذشته (جمال امامی - ایشان تقاضای ابطال نکردند) مجدداً جواب آقا را میدهم بنا بر این مقصود از عرض بنده این است توضیح زیاد هم لازم ندارد فقط عرض

می کنم که این پیشنهاد و این قسمت را بعضی از آقایان نمایندگان معترم تأیید کرده اند خطرناک است ولی راجع به موضوع از حالا به بعد مجلس شورای ملی اختیار دارد که برای خودش وکالت در توکیل بدهد یا خیر و برای خودش قائل باشد از حالا به بعد بنده عرضی ندارم.
نوی - حالا که نمیشود رای گرفت اجازه بدهید یک توضیحی بدهم.
رئیس - یک نفر بیشتر نمیشود مطابق آئین نامه حالا یک پیشنهادی هم کرده اند برای لوایح شوشتری - اجازه بفرمائید آقایان روزها اگر لوایحی دارند تقدیم بکنند.
رئیس - قبلاً به پیشنهاد آقای دکتر معظمی باید رای گرفته شود.
۴. موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه بعنوان تنفس
امامی - اگر اجازه میفرمائید ده دقیقه تنفس داده شود.
رئیس - ده دقیقه تنفس داده می شود (مجلس در ساعت ۱۱ و سی و پنج دقیقه بعنوان تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)
رئیس مجلس شورای ملی - رضاحکمت